

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ODDELEK NOVA GORICA ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** javni, zavod za prestajanje kazni zopora (v nadaljevanju: Oddelek)¹.
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci, priporniki in moški, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor.
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** 28 zaprtih oseb (12 v obsojeniškem delu, kjer so v delu polodprtega oddelka tri postelje namenjene za prestajanje uklonilnega zopora, 12 v pripornem delu in po novem 4 za izvajanje uklonilnega zopora). Ob našem obisku je bilo v oddelku 27 zaprtih oseb: 11 pripornikov, 13 obsojencev, od tega je ena prestajala kazen zopora po 12. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij

¹Za obsojence z območja sodnega okrožja Nova Gorica in sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen zopora do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šest mesecev zopora, mlajše polnoletne obsojence (do 23. leta starosti) z območja sodnega okrožja Nova Gorica in sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen zopora do šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šest mesecev zopora, obsojence z območja sodnega okrožja Nova Gorica ne glede na višino izrečene kazni zopora, obsojenci z območja sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen zopora do enega leta ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta zopora, polnoletne obsojence z območja sodnega okrožja Nova Gorica, če so obsojeni na kazen zopora do enega leta in šestih mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta in šestih mesecev zopora, polnoletne obsojence z območja sodnega okrožja Kranj, če so obsojeni na kazen do šestih mesecev zopora ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega šest mesecev zopora; za pripornike, če je pripor odredilo Okrožno sodišče v Novi Gorici; za moške, ki jim je bil določen uklonilni zapor v postopku o prekršku, z območja občin Ilirska Bistrica, Postojna, Pivka, Sežana, Divača, Hrpelje - Kozina, Komen, Mestne občine Koper, Izola, Piran, Renče - Vogrsko, Borovnica, Logatec, Vrhnika, Cerknica, Loška Dolina, Bloke, Ajdovščina, Vipava, Idrija, Cerkno, Tolmin, Bovec, Kobarid, Mestne občine Nova Gorica, Brda, Kanal ob Soči, Šempeter - Vrtojba, Miren - Kostanjevica, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jezersko, Naklo, Preddvor, Jesenice, Žirovnica, Kranjska Gora, Mestna občina Kranj, Radovljica, Bled, Bohinj, Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki, Žiri, Šenčur in Trzič.

(ZIKS-1), poleg tega so tudi ob tokratnem obisku bile v oddelku tudi tri osebe na izvrševanju uklonilnega zapora.

Potek obiska in priprava poročila:

► Obisk je bil **najavljen** in **opravljen** dne 12. 2. 2014².

► **Skupina za obisk:** dva predstavnika Varuha (namestnik varuhinje in svetovalec) ter dva predstavnika izbranih nevladnih (Inštituta Primus, Pravno-informacijskega center nevladnih organizacij). Pri obisku kot opazovalci so prisostvovali tudi predstavniki kazakhstanskega državnega preventivnega mehanizma.

► **Vsebina obiska:** v odsotnosti vodje oddelka nas je sprejel vodja pravosodnih policistov. Ob obisku smo opravili pregled bivalnih prostorov oddelka, vključno s skupnimi prostori in delavnico ter se ob tem pogovorili z vsemi zaprtimi osebami, ki so to želele. Sledil je končni razgovor.

²Prejšnji obisk oddelka je bil opravljen 19. 6. 2012.

► **Poročanje:** poročilo o obisku smo po pošti posredovali Generalnemu uradu Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: Generalni urad URSIKS), zavodu pa v vednost 1. 4. 2014, skupaj s predlogom, da ga obravnava ter nam v roku 30 dni sporoči njegova stališča; tozadevni odgovor smo prejeli 29. 4. 2014, torej 29. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je bila nameščena zavesa pri tušu,
- da so bile v spalnice odprtega oddelka zaradi novogradnje muzeja (novogradnja oddaljena približno dva do tri metre), nameščena stekla, ki onemogočajo pogled v sam prostor in na osebe, ki bi se v njih nahajale,
- da je prišlo tudi do realizacije napovedane zamenjave oken polodprtega oddelka,
- prizadevanje oddelka, da v primeru želje pripornikov po delu, to takoj prične urejati s sodiščem,
- prizadevanje oddelka pri vključevanju zaprtih oseb v izobraževalne procese,
- da imajo zaprte osebe relativno (glede na druge zavode) dolgo možnost zadrževanja na notranjem dvorišču, in sicer dopoldan med 8:00 do 15:15 in popoldan med 15.15 in 17.00 uro.

► predlog DPM

► odziv pristojnih

DPM: predlagamo, da oddelek poskrbi še za pleskanje oziroma ustrezno sanacijo sanitarnega dela pripora.³

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek že izvedel sanacijo in prepleskal prostor v celoti.

DPM: predlagamo, da se v kabini za prhanje namesti zavesa in s tem prepreči, da se z vodo poškopijo tla pred vhodom v tuš.⁴

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek prostore, kjer se nahajajo tuši že ustrezno opremil.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti, da se zaprtim osebam – tudi pripornikom, tudi v času vikenda, poskuša omogočiti več gibanja oziroma bivanja na sprehajališču.⁵

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek že proučili možnosti in se sedaj pripornikom tudi ob sobotah omogočamo gibanje na sprehajališču v dveh skupinah v dopoldanskem in popoldanskem času.

DPM: predlagamo preučitev možnosti za izboljšave razmer za izvajanje obiskov.⁶

Generalni urad URSIKS: zvezi s pripombami zaprtih oseb, ki se nanašajo na delovanje zavodske trgovine, je po obisku DPM, vodja oddelka s trgovko opravila razgovor. Glede na navedene pripombe zaprtih oseb, je trgovka povedala, da v svoji trgovini nima vseh oz. določenih artiklov, ki bi jih želeli zaprti in jih zato, le na uslugo njim, kar pa ni zahtevano s strani pogodbe, nabavlja v drugih trgovinah. Posledično temu se zato cene artiklov razlikujejo. Prav tako se dogaja, da zaprte osebe ne izpolnijo

DPM: ob obisku smo prejeli sporočilo, da se načrtujejo spremembe pri izvajalcu zavodske trgovine, prosimo za sporočilo o tem.⁷

³Pri pregledu sanitarnega dela pripora (tuširnice) so bili na stropu opaženi madeži od plesni.

⁴Ob tokratnem obisku smo tudi ugotovili, da v sanitarnem delu (tuširnici) zaprtega in polodprtega oddelka in tudi v bolniški sobi ni nameščene zavesa.

⁵Kljub skrajšanju časa na razpolago za zadrževanje na notranjem dvorišču, od pripornikov nismo prejeli večjih kritik v zvezi s tem. Je pa več zaprtih oseb izpostavilo, da je ob vikendih čas gibanja na sprehajališču močno skrajšan in sicer zgolj na zakonsko predpisane 2 ure na dan. Posledica omogočanja krajšega časa bivanja na sprehajališču pa je po pojasnilu sogovornika v tem, da sta za vikend prisotna le po dva pravosodna policista.

⁶Sporočamo tudi, da so se nekatere zaprte osebe pritoževale zaradi čakanja na obisk. Oddelek ima namreč le en prostor za obiske in v primeru hkratnega prihoda več obiskovalcev, moralo le-ti čakati pred oddelkom, da se sprostijo mesto za opravo obiska.

⁷Ob obisku smo prejeli veliko pritožb na zavodsko trgovino v smeri njene založenosti, visokih cen, neprijaznosti osebja in težav pri delovanju telefonskih kartic ter zatrjevanjih drugih nepravilnosti.

naročila ustrezno ali nepopolno in je problem prinesiti ustrezen artikel, če ne navedejo znamke in vseh karakteristik predmeta, ki so ga naročili. Naročila se namreč oddaja pisno na podlagi izpolnjenega obrazca, ki se odda v zavodu en dan pred obratovanjem zavodske trgovine. Obrazci se oddajo po faxu in jih ni mogoče popravljati in dopolnjevati. Trgovina se ne nahaja fizično v zavodu zato menjava naročila oz. blaga ni možna. Ko zaprta oseba vidi, da ji naročen izdelek ne ustreza mora počakati do naslednjega dne v kolikor želi drug artikel ali zamenjavo. Trgovske storitve se v Oddelku izvajajo v skladu s sklenjeno pogodbo z zunanjim izvajalcem. Samega odnosa trgovke do strank v Oddelku ne morejo komentirati. Ob samem nastopu izvajanja pogodbe in opravljanja storitev v Oddelku je bila trgovka seznanjena na nujnost korektnega in enakopravnega obravnavanja strank.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti, da bi za knjižnico, namesto socialne delavke, skrbel obsojenec.⁸

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da bo Oddelek za ta namen, proučil možnost razporejanja obsojencev z zdravstvenimi omejitvami v okviru delovne terapije.

DPM: predlagamo, da oddelek poskrbi, da bodo prevodi hišnega in dnevnega reda v italijanskem (in po potrebi angleškem jeziku) nameščeni v bivalne prostore, ko bodo tam nameščeni tujci.⁹

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Oddelek za to že poskrbel in v vse oddelke že dostavil izvode hišnih in dnevnih redov v tujem jeziku.

⁸Glede knjižnice je bilo ugotovljeno, da so bile upoštevane želje oddelka in hkrati tudi priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se oddelku za potrebe knjižnice omogoči nabava regalov za knjige. Oddelek je tako nabavil regale in v pritličnem delu zgradbe, kjer se sicer nahaja vodstvo oddelka, lepo uredil prostor – knjižnico. Za knjižnico za sedaj po pojasnilu sogovornika skrbi socialna delavka, ki tudi dostavlja knjige zaprtim osebam.

⁹Tudi tujci, ki se sprejmejo v oddelek, imajo namreč pravico biti obveščeni o njihovih pravicah in dolžnostih ter načinu bivanja v oddelku, v jeziku oziroma na način, da to razumejo.

